

Gepubliceerd onder verantwoordelijkheid van de
Raad voor de Jaarverslaggeving

Richtlijnen voor de jaarverslaggeving

voor middelgrote en grote rechtspersonen

JAAREEDITIE 2020

van toepassing op verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2021

Wolters Kluwer

Deventer – 2020

INHOUDSOPGAVE

Ten geleide / 23
Voorwoord / 25
Ten geleide bij editie 2020 / 31

Afdeling 1 **ALGEMENE GRONDSLAGEN** / 55

- 100 Inleiding** / 57
- § 100.0 Definities / 57
- § 100.1 Toepassing Richtlijnen en IFRS* in de geconsolideerde en/of enkelvoudige jaarrekening / 57
- § 100.2 Algemene opmerkingen over de Richtlijnen / 64
- § 100.3 Opzet van de Richtlijnen / 67
- § 100.4 Status van de Richtlijnen / 67
- Bijlage 1 Voorbeelden van verwerking van intercompanytransacties bij combinatie / 70
- 110 Doelstellingen en uitgangspunten** / 73
- 115 Criteria voor opname en vermelding van gegevens** / 80
- § 115.0 Definities / 80
- § 115.1 Criteria voor opname van activa en posten van het vreemd vermogen / 80
- § 115.2 Criteria voor vermelding / 84
- § 115.3 Verrekenen en salderen / 89
- 120 Prijsgrondblagen** / 91
- § 120.0 Definities / 91
- § 120.1 Inleiding / 91
- § 120.2 Begripsbepalingen / 92
- § 120.3 (vervallen) / 93
- § 120.4 Toelichting / 93
- 121 Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa** / 94
- § 121.0 Definities / 94
- § 121.1 Inleiding / 94
- § 121.2 Het onderkennen van bijzondere waardeverminderingen / 95
- § 121.3 De bepaling van de realiseerbare waarde / 97

§ 121.4	Bepaling en verantwoording van een bijzonder waardevermindingsverlies / 101
§ 121.5	Kasstroomgenererende eenheden / 102
§ 121.6	Terugneming van een bijzonder waardevermindingsverlies / 106
§ 121.7	Vergoedingen voor bijzondere waardeverminderingen of verlies van activa / 109
§ 121.8	Presentatie / 109
Bijlage 1	Voorbeeld – bepaling van een kasstroomgenererende eenheid / 112
Bijlage 2	Voorbeeld – berekening van de bedrijfswaarde en de verwerking van een bijzonder waardevermindingsverlies / 113
122	Prijsgroondslagen voor vreemde valuta / 116
§ 122.0	Definities / 116
§ 122.1	Inleiding / 117
§ 122.2	Verslaggeving in de functionele valuta van transacties luidende in vreemde valuta / 120
§ 122.3	Gebruik van een presentatievaluta die verschilt van de functionele valuta, waaronder omrekening van een bedrijfsuitoefening in het buitenland / 123
§ 122.4	Presentatie van de rechtstreeks in het eigen vermogen verwerkte omrekeningsverschillen in de enkelvoudige jaarrekening / 127
§ 122.5	Toelichting / 128
§ 122.6	Overgangsbepalingen / 129
Bijlage	Voorbeeld omrekening van een bedrijfsuitoefening in het buitenland / 130
135	Algemene grondslagen voor de bepaling van het resultaat / 131
§ 135.1	Wettelijke bepalingen en definities / 131
§ 135.2	Grondslagen / 131
140	Stelselwijzigingen / 134
§ 140.0	Definities / 134
§ 140.1	Wettelijke bepalingen en definities / 135
§ 140.2	Stelselmatigheid en wijziging van een stelsel / 135
Bijlage	(vervallen) / 138
145	Schattingswijzigingen / 139
§ 145.0	Definities / 139
§ 145.1	Inleiding / 139
§ 145.2	(vervallen) / 139
§ 145.3	Het verwerken van schattingswijzigingen / 140
150	Fouterstel / 141
§ 150.0	Definities / 141
§ 150.1	Wettelijke bepalingen en definities / 141
§ 150.2	De verwerking, presentatie en toelichting van fouterstel / 142
§ 150.3	Overgangsbepaling / 143

160	Gebeurtenissen na balansdatum / 144
§ 160.1	Inleiding / 144
§ 160.2	Verwerking / 145
§ 160.3	(vervallen) / 148
§ 160.4	Toelichting, overige gegevens en bestuursverslag / 148
Bijlage 1	Verwerken gebeurtenissen na balansdatum / 151
Bijlage 2	Voorbeeld balans vóór winstbestemming / 152
170	Discontinuïteit en ernstige onzekerheid over continuïteit / 153
§ 170.1	Inleiding / 153
§ 170.2	Discontinuïteit van het geheel van de werkzaamheden van de rechtspersoon is onontkoombaar / 154
§ 170.3	Ernstige onzekerheid over de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden van de rechtspersoon / 156
190	Overige algemene uiteenzettingen / 158
§ 190.1	Geldeenheid en taal / 158
§ 190.2	Onderscheid vast/vlottend / 160
§ 190.4	Samengestelde transacties ('package deals') / 161
Afdeling 2	JAARREKENINGPOSTEN / 165
210	Immateriële vaste activa / 167
§ 210.0	Definities / 167
§ 210.1	Algemeen / 167
§ 210.2	Waardering bij eerste verwerking van een immaterieel vast actief / 170
§ 210.3	Waardering na eerste verwerking / 176
§ 210.4	Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen van immateriële vaste activa / 178
§ 210.5	Presentatie / 182
Bijlage	Bij alinea 210.117 Websitekosten / 185
212	Materiële vaste activa / 189
§ 212.0	Definities / 189
§ 212.1	Inleiding / 189
§ 212.2	Verwerking in de balans / 190
§ 212.3	Waardering bij eerste verwerking / 191
§ 212.4	Waardering na eerste verwerking / 195
§ 212.5	Verwerking bij buitengebruikstelling of desinvestering / 206
§ 212.6	Presentatie / 208
§ 212.7	Toelichting / 209
§ 212.8	Overgangsbepaling / 211
Bijlage	Voorbeelden van verwerking / 214
213	Vastgoedbeleggingen / 227
§ 213.0	Definities / 227
§ 213.1	Inleiding / 227

§ 213.2	Verwerking / 231
§ 213.3	Eerste waardering / 231
§ 213.4	Uitgaven na eerste verwerking / 232
§ 213.5	Waardering na eerste verwerking / 232
§ 213.6	Herclassificatie / 235
§ 213.7	Buitengebruikstelling en afstoting / 237
§ 213.8	Toelichting / 237
§ 213.9	Overgangsbepaling / 240
214	Financiële vaste activa / 242
§ 214.0	Definities / 242
§ 214.1	Inleiding / 243
§ 214.2	Begripsbepaling / 243
§ 214.3	Waardering van deelnemingen / 245
§ 214.4	Waardering overige financiële vaste activa / 258
§ 214.5	Resultaatbepaling / 259
§ 214.6	Presentatie en toelichting / 260
§ 214.7	Overgangsbepaling / 264
Bijlage 1	Waardering van deelnemingen / 265
Bijlage 2	Voorbeeld uitgifte van aandelen door de deelneming / 266
Bijlage 3	Voorbeeld inkoop van aandelen door de deelneming / 267
215	Joint ventures / 268
§ 215.0	Definities / 268
§ 215.1	Inleiding / 268
§ 215.2	Verwerking / 268
216	Fusies en overnames / 271
§ 216.0	Definities / 271
§ 216.1	Inleiding / 271
§ 216.2	Overnames / 274
§ 216.3	Samensmelting van belangen / 285
§ 216.4	Toelichting / 286
§ 216.5	Overige onderwerpen / 289
§ 216.6	Fusies en overnames van stichtingen en verenigingen / 290
§ 216.7	Overgangsbepaling / 292
Bijlage	Voorbeelden van stapsgewijze overname / 294
217	Consolidatie / 296
§ 217.0	Definities / 296
§ 217.1	Inleiding / 296
§ 217.2	Consolidatieplicht / 297
§ 217.3	Consolidatiekring / 303
§ 217.4	Nadere bijzonderheden met betrekking tot consolidatieplicht en consolidatiekring / 307
§ 217.5	Consolidatiemethoden / 308

§ 217.6	Presentatie en toelichting / 310
Bijlage	Schema / 311
220	Voorraden / 312
§ 220.0	Definities / 312
§ 220.1	Inleiding / 312
§ 220.2	Verwerking in de balans / 313
§ 220.3	Waardering / 314
§ 220.4	Verwerking waardeveranderingen van agrarische voorraden gewaardeerd tegen actuele waarde / 320
§ 220.5	Presentatie / 321
§ 220.6	Toelichting / 322
Bijlage	Stroomschema waardering en verwerking agrarische voorraden / 325
221	Onderhanden projecten / 326
§ 221.0	Definities / 326
§ 221.1	Inleiding / 326
§ 221.2	Uitwerking van projectopbrengsten en projectkosten / 329
§ 221.3	Verwerking van projectopbrengsten en projectkosten / 332
§ 221.4	Presentatie en toelichting / 337
§ 221.5	Publiek-private concessieovereenkomsten / 340
Bijlage	Bij paragraaf 5 Publiek-private concessieovereenkomsten / 344
221	Ontwerp-Richtlijn Onderhanden projecten / 349
§ 221.0	Definities / 349
§ 221.1	Inleiding / 349
§ 221.2	Uitwerking van projectopbrengsten en projectkosten / 353
§ 221.3	Verwerking van projectopbrengsten en projectkosten / 357
§ 221.4	Presentatie en toelichting / 362
§ 221.5	Publiek-private concessieovereenkomsten / 364
§ 221.6	Overgangsbepalingen / 368
Bijlage	Bij paragraaf 5 Publiek-private concessieovereenkomsten / 369
222	Vorderingen / 374
§ 222.0	Definities / 374
§ 222.1	Inleiding / 374
§ 222.2	Waardering en resultaatbepaling / 376
§ 222.3	Presentatie en toelichting / 377
224	Overlopende activa / 380
226	Effecten / 382
§ 226.0	Definities / 382
§ 226.1	Inleiding / 382
§ 226.2	Waardering en resultaatbepaling / 383
§ 226.3	Presentatie en toelichting / 385

228	Liquide middelen / 386
§ 228.0	Definities / 386
§ 228.1	Inleiding / 386
§ 228.2	Waardering / 386
§ 228.3	Presentatie en toelichting / 386
240	Eigen vermogen / 388
§ 240.0	Definities / 388
§ 240.1	Inleiding / 389
§ 240.2	Eigen vermogen in de enkelvoudige jaarrekening / 389
§ 240.3	Eigen vermogen in de geconsolideerde jaarrekening / 405
§ 240.4	Rechtstreekse mutaties in het eigen vermogen / 406
252	Voorzieningen, niet in de balans opgenomen verplichtingen en niet in de balans opgenomen activa / 410
§ 252.0	Definities / 410
§ 252.1	Inleiding / 411
§ 252.2	Verwerking / 413
§ 252.3	Waardering / 416
§ 252.4	Toepassing van grondslagen van verwerking en waardering / 418
§ 252.5	Presentatie en toelichting / 424
Bijlage	Keuzeschema / 428
254	Schulden / 429
§ 254.0	Definities / 429
§ 254.1	Inleiding / 429
§ 254.2	Waardering / 431
§ 254.3	Presentatie / 431
§ 254.4	Toelichting / 433
Bijlage	Voorbeeld van mutatie-overzicht langlopende schulden / 436
258	Overlopende passiva / 437
260	De verwerking van resultaten op intercompany-transacties in de jaarrekening / 439
§ 260.0	Definities / 439
§ 260.1	Inleiding op de verwerking van resultaten op intercompany-transacties in de jaarrekening / 439
§ 260.2	De verwerking van resultaten op intercompany-transacties in de geconsolideerde jaarrekening / 442
§ 260.3	De verwerking van resultaten op intercompany-transacties in de enkelvoudige jaarrekening / 446
Bijlage	Voorbeelden van de verwerking van resultaten op intercompany-transacties / 450

265	Overzicht van het totaalresultaat / 453
§ 265.1	Algemeen / 453
§ 265.2	Inhoud van het overzicht van het totaalresultaat / 454
Bijlage	Voorbeelden van presentatie van het overzicht van het totaalresultaat / 456
270	De winst-en-verliesrekening / 459
§ 270.0	Definities / 459
§ 270.1	De verwerking van opbrengsten / 459
§ 270.2	Netto-omzet / 468
§ 270.3	De verwerking van lasten / 470
§ 270.4	Bijzondere baten en lasten / 470
§ 270.5	Overige detaillering van de winst-en-verliesrekening / 472
Bijlage 1	bij paragraaf 1 De verwerking van opbrengsten / 475
Bijlage 2	bij paragraaf 1 Verwerking van verkooptransacties met terug(ver)koopovereenkomsten / 485
270	Ontwerp-Richtlijn De winst-en-verliesrekening / 497
§ 270.0	Definities / 497
§ 270.1	De verwerking van opbrengsten / 497
§ 270.2	Netto-omzet / 510
§ 270.3	De verwerking van lasten / 511
§ 270.4	Bijzondere baten en lasten / 512
§ 270.5	Overige detaillering van de winst-en-verliesrekening / 514
§ 270.6	Toelichting / 516
Bijlage 1	bij paragraaf 1 De verwerking van opbrengsten / 518
Bijlage 2	bij paragraaf 1 Verwerking van verkooptransacties met terug(ver)koopovereenkomsten / 533
271	Personeelsbeloningen / 545
§ 271.0	Definities / 545
§ 271.1	Algemeen / 547
§ 271.2	Beloningen tijdens het dienstverband / 548
§ 271.3	Pensioenen / 551
§ 271.4	Vut en andere non-activiteitsregelingen / 560
§ 271.5	Ontslagvergoedingen / 561
§ 271.6	Bezoldigingen van bestuurders en commissarissen / 563
§ 271.7	Bezoldiging publieke en semipublieke sector / 565
Bijlage 1	Nadere toelichting op paragraaf 3 / 566
Bijlage 2	Nadere toelichting op de Projected Unit Credit Method / 567
Bijlage 3	Overzicht vormen van bezoldiging, die in elk geval onder de reikwijdte van artikel 2:383(c) BW vallen / 568
272	Belastingen naar de winst / 570
§ 272.0	Definities / 570
§ 272.1	Inleiding / 571

§ 272.2	Verwerking van over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare belastingen / 572
§ 272.3	Verwerking van latente belastingverplichtingen en -vorderingen / 572
§ 272.4	Waardering / 577
§ 272.5	Verwerking van over de verslagperiode verschuldigde of verrekenbare belasting en latente belasting / 579
§ 272.6	Presentatie / 581
§ 272.7	In de toelichting op te nemen gegevens / 583
§ 272.8	Belastingen binnen een fiscale eenheid / 585
273	Rentelasten / 588
§ 273.0	Definities / 588
§ 273.1	Algemeen / 588
§ 273.2	Verwerking / 589
§ 273.3	Presentatie / 592
274	Overheidssubsidies / 593
Bijlage	Verwerking van om niet verkregen en gekochte emissierechten / 597
275	Op aandelen gebaseerde betalingen / 604
§ 275.0	Definities / 604
§ 275.1	Inleiding / 605
§ 275.2	Verwerking en waardering – transacties anders dan met personeel / 607
§ 275.3	Verwerking en waardering – transacties met personeel / 609
§ 275.4	Toepassing waarderingsgrondslagen / 613
§ 275.5	Presentatie en toelichting / 614
§ 275.6	Overgangsbepalingen / 616
Bijlage 1	Stroomschema / 617
Bijlage 2	Voorbeeld verwerking van op aandelen gebaseerde betalingen / 618
290	Financiële instrumenten / 624
§ 290.0	Definities / 624
§ 290.1	Inleiding / 627
§ 290.2	Toepassingsgebied / 629
§ 290.3	Wettelijke bepalingen / 631
§ 290.4	Categorieën / 632
§ 290.5	Waardering en resultaatbepaling / 633
§ 290.6	Hedge-accounting / 646
§ 290.7	Opnemen en niet langer verwerken in de balans / 660
§ 290.8	Presentatie / 662
§ 290.9	In de toelichting op te nemen gegevens / 673
§ 290.10	Overgangsbepaling / 689
Bijlage 1	Voorbeeld van de effectieve-rentemethode / 693
Bijlage 2	Voorbeeld van een samengesteld instrument / 694
Bijlage 3	Voorbeelden van hedge-accounting / 696

- Bijlage 4 Voorbeeld van een embedded derivaat, uitwerking van alinea 825 en verder / 712
- Bijlage 5 Voorbeelden van embedded derivaten en de noodzaak deze af te splitsen conform alinea 825 en verder / 713

292 Leasing / 716

- § 292.0 Definities / 716
- § 292.1 Inleiding / 718
- § 292.2 Leases in de jaarrekening van de lessee / 728
- § 292.3 Leases in de jaarrekening van de lessor / 732
- § 292.4 Sale and leaseback-transacties / 736
- § 292.5 Samengestelde transacties met de juridische vorm van een leaseovereenkomst / 738
- § 292.6 Overgangsbepalingen / 741
- Bijlage 1 Voorbeeld verwerking van een financiële lease / 742
- Bijlage 2 Voorbeeld verwerking van een sale en financiële leaseback / 746
- Bijlage 3 Sale and leaseback-transacties die leiden tot een operationele lease / 748
- Bijlage 4 Samengestelde transacties met de juridische vorm van een leaseovereenkomst / 752

Afdeling 3 **TOELICHTING / 755**

300 Functie en indeling / 757

305 Vrijstellingen voor groepsmaatschappijen / 761

- § 305.1 Vrijstelling ten aanzien van de inrichting van de enkelvoudige winst-en-verliesrekening van een moedermaatschappij / 761
- § 305.2 Vrijstelling ten aanzien van een jaarrekening van een tot een groep behorende rechtspersoon / 761

315 Vrijstellingen voor middelgrote rechtspersonen / 764

- § 315.1 Indeling naar grootte / 764
- § 315.2 Vrijstellingen / 766
- Bijlage 1 Wettelijke inrichtings- en publicatievoorschriften voor middelgrote rechtspersonen / 767
- Bijlage 2 Vrijstellingen van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving / 775
- Bijlage 3 Modellen voor middelgrote rechtspersonen / 780

330 Verbonden partijen / 785

- § 330.0 Definities / 785
- § 330.1 Inleiding / 785
- § 330.2 Presentatie en toelichting / 786

340 Winst per aandeel / 788

- § 340.0 Definities / 788
- § 340.1 Inleiding / 788
- § 340.2 Berekening van de winst per aandeel / 788

§ 340.3	Aanpassing vergelijkende cijfers / 793
§ 340.4	Presentatie / 793
§ 340.5	Toelichting / 794
Bijlage	Rekenvoorbeelden / 795
345	Beëindiging van bedrijfsactiviteiten / 801
§ 345.0	Definities / 801
§ 345.1	Algemeen / 801
§ 345.2	Begripsbepaling / 801
§ 345.3	In de toelichting op te nemen gegevens / 804
§ 345.4	Presentatie en toelichting / 805
Bijlage	Voorbeeld verwerking afstoten segment / 807
350	Gesegmenteerde informatie / 810
§ 350.1	Inleiding / 810
§ 350.2	Wettelijk te geven informatie over netto-omzet / 810
§ 350.3	Aanvullende gesegmenteerde informatie / 811
Bijlage	Keuzestructuur samenstelling te rapporteren segmenten / 815
360	Het kasstroomoverzicht / 816
§ 360.0	Definities / 816
§ 360.1	Algemeen / 816
§ 360.2	Inhoud van het kasstroomoverzicht / 817
§ 360.3	Toelichting op het kasstroomoverzicht / 821
Bijlage	Voorbeeld van een kasstroomoverzicht / 823
390	Overige in de toelichting op te nemen informatie / 834
§ 390.1	Informatie over dienstverlening uit hoofde van concessie / 834
§ 390.2	Niet in de balans opgenomen regelingen / 835
§ 390.3	Vermelding accountantshonoraria / 836
394	Tussentijdse berichten / 839
§ 394.0	Definities / 839
§ 394.1	Inleiding / 839
§ 394.2	Wettelijke bepalingen / 839
§ 394.3	Vorm en inhoud van een tussentijds bericht / 840
§ 394.4	De verwerking en waardering van posten in een tussentijds bericht / 843
Bijlage	Nadere illustratie van wat wordt gepresenteerd door een rechtspersoon die halfjaarlijks respectievelijk per kwartaal rapporteert / 845
396	Openbaarmaking / 846
398	Accountantsonderzoek / 850

Afdeling 4 **BESTUURSVERSLAG, OVERIGE GEGEVENS EN OVERIGE INFORMATIE / 855**

400 Bestuursverslag / 857

§ 400.1 Algemeen / 857

§ 400.2 Beursgenoteerde vennootschappen en andere organisaties van openbaar belang / 867

§ 400.3 (vervallen) / 874

§ 400.4 (vervallen) / 874

§ 400.5 Pensioenfondsen / 874

Bijlage Schematische weergave van diverse besluiten voor de inhoud van het bestuursverslag / 875

404 Bezoldigingsverslag en renumeratierapport / 881

§ 404.1 Algemeen / 881

405 Verslag raad van commissarissen / 885

§ 405.1 Algemeen / 885

410 Overige gegevens / 889

420 Winstbestemming, verwerking verlies / 891

430 Kerncijfers, kengetallen en meerjarenoverzichten / 893

Afdeling 5 **COUNTRY-BY-COUNTRY-REPORTING / 895**

500 Landeninformatie - rapportage van betalingen aan overheden ('country-by-country-reporting') / 897

§ 500.1 Inleiding / 897

§ 500.2 Banken en beleggingsentiteiten / 899

Afdeling 6 **BIJZONDERE BEDRIJFSTAKKEN / 901**

600 Banken / 903

§ 600.0 Definities / 903

§ 600.1 Inleiding / 903

§ 600.2 Balans / 908

§ 600.3 Winst-en-verliesrekening / 921

§ 600.4 (vervallen) / 924

Bijlage 1 Model kasstroomoverzicht / 925

Bijlage 2 Voorbeeld overzicht van op balansdatum openstaande derivatentransacties / 927

605 Verzekeringsmaatschappijen / 928

§ 605.0 Definities / 928

§ 605.1 Inleiding / 929

§ 605.2	Beleggingen / 930
§ 605.3	Overige activa en overige passiva / 935
§ 605.4	Eigen vermogen / 936
§ 605.5	Technische voorzieningen / 940
§ 605.6	Winst-en-verliesrekening / 954
§ 605.7	Risicoparagraaf / 961
§ 605.8	Overige onderwerpen / 962
§ 605.9	(vervallen) / 964
Bijlage 1	Model kasstroomoverzicht / 965
Bijlage 2	Waarderingsmogelijkheden beleggingen en verzekeringsverplichtingen / 968
Bijlage 3	Verwerking latente en discretionaire winstdelingen / 969
Bijlage 4	Voorbeeld verloopoverzichten geldend voor de voorziening verzekeringsverplichtingen / 978
Bijlage 5	Voorbeeld mutatieoverzichten geldend voor de voorziening respectievelijk reserve discretionaire winstdeling / 980
Bijlage 6	Voorbeeld schade / 981
Bijlage 7	(vervallen) / 983
Bijlage 8	(vervallen) / 983
610	Pensioenfondsen / 984
§ 610.0	Definities / 984
§ 610.1	Algemene uiteenzettingen / 984
§ 610.2	Balans / 987
§ 610.3	Staat van baten en lasten / 1000
§ 610.4	Risicoparagraaf / 1003
§ 610.5	Overige onderwerpen / 1005
§ 610.6	Code Pensioenfondsen / 1007
Bijlage 1	Voorbeeld Balans pensioenfonds / 1008
Bijlage 2	Voorbeeld Staat van baten en lasten pensioenfonds / 1009
Bijlage 3	Voorbeeld Kasstroomoverzicht pensioenfonds / 1010
611	Premiepensioeninstellingen / 1011
§ 611.0	Definities / 1011
§ 611.1	Algemene uiteenzettingen / 1011
§ 611.2	Balans / 1012
§ 611.3	Winst-en-verliesrekening / 1016
§ 611.4	Overige onderwerpen / 1018
Bijlage 1	Voorbeeld Balans PPI / 1020
Bijlage 2	Voorbeeld Winst-en-verliesrekening PPI / 1021
615	Beleggingsentiteiten / 1022
§ 615.0	Definities / 1022
§ 615.1	Inleiding / 1023
§ 615.2	Waardering van beleggingen en transactiekosten / 1024
§ 615.3	Inrichting en presentatie van de jaarrekening / 1026
§ 615.4	Toelichting / 1030

§ 615.5	Aanvullende voorschriften voor het bestuursverslag / 1041
§ 615.6	Instelling voor Collectieve Belegging in Effecten (ICBE) / 1043
§ 615.7	Specifieke onderwerpen / 1044
§ 615.8	Beleggingsentiteiten uit landen met adequaat toezicht / 1047
§ 615.9	Tussentijdse berichten / 1047
Bijlage	Voorbeelden van kasstroomoverzichten / 1049

620 Coöperaties / 1052

§ 620.0	Definities / 1052
§ 620.1	Begripsbepaling / 1052
§ 620.2	Balans / 1053
§ 620.3	Exploitatierkening / 1055
§ 620.4	Overige onderwerpen / 1055
Bijlage	Voorbeeld 1 Exploitatierkening voor coöperaties die inkopen bij leden / 1057
Bijlage	Voorbeeld 2 Exploitatierkening voor coöperaties die inkopen bij leden / 1058

630 Commerciële stichtingen en verenigingen / 1059

§ 630.0	Definities / 1059
§ 630.1	Algemene uiteenzetting / 1059
§ 630.2	Presentatie / 1061
§ 630.3	Toelichting / 1063
§ 630.4	Bijzondere onderwerpen / 1064

640 Organisaties-zonder-winststreven / 1066

§ 640.0	Definities / 1066
§ 640.1	Algemene uiteenzetting / 1066
§ 640.2	Verwerking en waardering / 1068
§ 640.3	Presentatie / 1070
§ 640.4	Toelichting / 1072
§ 640.5	Bijzondere onderwerpen / 1074

645 Toegelaten instellingen volkshuisvesting / 1080

§ 645.0	Definities / 1080
§ 645.1	Algemene uiteenzettingen / 1080
§ 645.2	Verwerking en waardering / 1081
§ 645.3	Presentatie en toelichting / 1086
§ 645.4	Bijzondere onderwerpen / 1089
§ 645.5	Overgangsbepalingen / 1090

650 Fondsenwervende organisaties / 1092

§ 650.0	Definities / 1092
§ 650.1	Algemene uiteenzettingen / 1092
§ 650.2	Verwerking en waardering / 1093
§ 650.3	Presentatie en toelichting / 1094
§ 650.4	Bijzondere onderwerpen / 1101

- Bijlage 1 Model balans jaar t, vergelijkende cijfers jaar t-1 / 1107
 Bijlage 2 Model van baten en lasten jaar t, vergelijkende cijfers t-1 / 1108
 Bijlage 3 Model toelichting bestedingen / 1109

655 Zorginstellingen / 1110

- § 655.0 Definities / 1110
 § 655.1 Algemene uiteenzettingen / 1111
 § 655.2 Verwerking en waardering / 1114
 § 655.3 Presentatie / 1115
 § 655.4 Toelichting / 1117
 § 655.5 Bijzondere onderwerpen / 1119
 Bijlage 1 Modellen voor de balans, resultatenrekening en toelichting / 1124
 Bijlage 2 Tabel toepassingsgebied alinea's RJ 655 / 1129

660 Onderwijsinstellingen / 1131

- § 660.0 Definities / 1131
 § 660.1 Inleiding / 1132
 § 660.2 Verwerking en waardering / 1133
 § 660.3 Presentatie / 1134
 § 660.4 Toelichting / 1135
 § 660.5 Bijzondere onderwerpen / 1137
 § 660.6 Overgangsbepaling / 1141
 Bijlage Modellen voor de balans, staat van baten en lasten, kasstroomoverzicht en toelichting / 1142

Afdeling 9 **BIJLAGEN / 1155**

900 Wetteksten / 1157

- § 900.1 Tekst van Titel 9 Boek 2 BW / 1159
 § 900.2 Tekst van diverse artikelen Boek 2 BW / 1198
 § 900.3 Tekst van enkele artikelen van de Handelsregisterwet 2007 / 1220
 § 900.4 Tekst van enkele artikelen van de Wet op de ondernemingsraden / 1222
 § 900.5 Tekst van enkele artikelen van de Wet op het financieel toezicht / 1225
 § 900.6 Tekst van enkele artikelen van de Wet toezicht financiële verslaggeving / 1228
 § 900.7 Definitie verbonden partijen volgens IAS 24 / 1234

910 Modellen en besluiten / 1237

- § 910.1 Besluit modellen jaarrekening / 1239
 § 910.2 Besluit actuele waarde / 1274
 § 910.3 Besluit van 13 oktober 2015 tot wijziging van het Besluit actuele waarde, het Besluit fiscale waarderingsgrondslagen, het Besluit modellen jaarrekening en enkele andere besluiten / 1285
 § 910.4 Besluit van 13 oktober 2015 tot vaststelling van de Uitvoeringswet richtlijn jaarrekening / 1295
 § 910.5 Besluit jaarrekening banken / 1296
 § 910.6 Besluit elektronische deponering handelsregister / 1305

§ 910.7	Besluit verstrekking financiële informatie aan ondernemingsraden 1985 / 1313
§ 910.8	Tekst van enkele artikelen van het Besluit toezicht financiële verslaggeving / 1324
§ 910.9	Tekst van enkele artikelen van besluit van 18 december 2009 tot wijziging van het Besluit uitvoering pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling en het Handelsregisterbesluit 2008 in verband met de Wet versterking bestuur pensioenfondsen en enige andere wijzigingen / 1326
§ 910.10	Tekst van enkele artikelen van de Woningwet, het Besluit toegelaten instellingen volkshuisvesting 2015 en de Regeling toegelaten instellingen volkshuisvesting 2015 / 1327
§ 910.11	Regeling verslaggeving WTZi en enkele artikelen Regeling Jeugdwet / 1331
§ 910.12	Regeling jaarverslaggeving onderwijs / 1336
§ 910.13	Tekst van enkele artikelen van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft / 1344
§ 910.14	Tekst van enkele artikelen van de Nadere Regeling gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft / 1349
§ 910.15	Besluit uitvoering publicatieverplichtingen richtlijn kapitaalvereisten / 1350
§ 910.16	Besluit rapportage van betalingen aan overheden / 1356
§ 910.17	Besluit inhoud bestuursverslag / 1359
§ 910.18	Besluit artikel 10 Overnamerichtlijn / 1366
§ 910.19	Besluit bekendmaking niet-financiële informatie / 1367
§ 910.20	Richtsnoeren inzake niet-financiële rapportage / 1379
920	Handreiking voor Maatschappelijke verslaggeving / 1401 Inhoudsopgave / 1403 Voorwoord / 1405
§ 920.1	Introductie / 1406
§ 920.2	Maatschappelijke verslaggeving / 1407
§ 920.3	De kwaliteit van maatschappelijke verslaggeving / 1411
§ 920.4	De inhoud van maatschappelijke verslaggeving / 1417
§ 920.5	Totstandkoming van maatschappelijke verslaggeving / 1427
§ 920.6	Presentatie / 1429
921	Handreiking voor de toepassing van IAS 19R in de Nederlandse pensioensituatie / 1433 Inhoudsopgave / 1435 Samenvatting / 1437
§ 921.1	Algemeen / 1440
§ 921.2	Classificatie / 1440
§ 921.3	Waardering van DB-regelingen: risicodeling en gezamenlijke financiering / 1448
Bijlage	Belangrijkste relevante bepalingen uit IAS 19R / 1456

- 930** **Stramien voor de opstelling en vormgeving van jaarrekeningen** / 1459
Inhoudsopgave / 1461
Toelichting / 1463
Voorwoord / 1464
Inleiding / 1465
Het doel van de jaarrekening / 1468
Grondbeginselen / 1470
Kwalitatieve kenmerken van jaarrekeningen / 1471
De elementen van jaarrekeningen / 1475
Verwerking van de elementen van jaarrekeningen / 1481
Waardering van de elementen van jaarrekeningen / 1484
Vermogensbegrippen en vermogensinstandhoudingsdoelstellingen / 1485
- 940** **Begrippen** / 1487
- REGISTERS** / 1531
- 950** **Register wetsartikelen** / 1533
- 990** **Onderwerpenregister** / 1545

VOORWOORD

Status van de Raad voor de Jaarverslaggeving

In september 1981 is de Stichting voor de Jaarverslaggeving (SJ) opgericht door de volgende organisaties:

- het Verbond van Nederlandse Ondernemingen (VNO)
- het Nederlands Christelijk Werkgeversverbond (NCW)
- de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV)
- het Christelijk Nationaal Vakverbond in Nederland (CNV)
- de Orde Nederlands Instituut van Registeraccountants (NIVRA)¹.

In december 2001 is de Vereniging van Beleggingsanalisten (VBA) toegetreden tot het bestuur van de SJ. VBA participeert al sinds 1 januari 1986 in de RJ.

De Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten (NOvAA)¹ neemt vanaf 1 juli 2002 deel aan het bestuur van de SJ. De NOvAA bezet tevens één zetel in de RJ.

Sinds 1 oktober 2002 participeert de Koninklijke Vereniging MKB-Nederland (MKB) in het bestuur van de SJ. MKB bekleedt één zetel in de RJ.

Eumedion is op 8 december 2006 toegetreden tot het bestuur van de SJ.

De Sociaal-Economische Raad (SER), de NBA en Eumedion dragen jaarlijks financieel bij aan de SJ.

Het doel van de Stichting is in de Statuten als volgt omschreven:

1. De Stichting heeft ten doel de kwaliteit en bruikbaarheid van de externe verslaggeving, in het bijzonder van de jaarrekening, binnen Nederland door rechtspersonen en andere juridische entiteiten te bevorderen.
2. De kwaliteit van de externe verslaggeving is van belang voor gebruikers van informatie. Gebruikers omvatten huidige en potentiële beleggers, werknemers, geldschieters, leveranciers en andere handelscrediteuren, cliënten, toezichthouders, overheden en hun instellingen alsmede het publiek.
3. De Stichting tracht dit doel te bereiken door:
 - a. het publiceren van (ontwerp-)richtlijnen en stellige uitspraken en aanbevelingen inzake externe verslaggeving;
 - b. het gevraagd of ongevraagd adviseren van de overheid en van andere regelgevende instanties aangaande voorschriften inzake externe verslaggeving;
 - c. te participeren in internationale organisaties die zich bezig houden met het bevorderen van de kwaliteit van of het ontwikkelen van standaarden ten behoeve van de externe verslaggeving.

1. Per 1 januari 2013 zijn NIVRA en NOvAA opgegaan in de Nederlandse Beroepsorganisatie voor Accountants (NBA).

Als orgaan van de Stichting is ingesteld de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) die bij uitsluiting van het bestuur belast is met het opstellen en het publiceren van de in de doelomschrijving genoemde stellige uitspraken, aanbevelingen en adviezen.

De RJ is samengesteld uit representanten van organisaties representatief voor de categorie van verschaffers, de gebruikers en de controleurs van informatie verschaft in de externe verslaggeving, in het bijzonder in de jaarrekening van rechtspersonen of ander juridische entiteiten. De benoeming van de leden van de RJ geschiedt door het bestuur op voordracht van een benoemingscommissie. De onafhankelijke voorzitter van de RJ wordt eveneens benoemd door het bestuur van de Stichting voor de Jaarverslaggeving.

Het tripartiete overlegorgaan als voorloper van de Raad voor de Jaarverslaggeving

De werkzaamheden van de Raad voor de Jaarverslaggeving zijn de voortzetting van die van het Tripartiete Overlegorgaan (TO), waarvan de geschiedenis tot het eind van de zestiger jaren teruggaat.

In de Wet op de Jaarrekening van Ondernemingen, waarvan het Ontwerp op 13 mei 1968 bij de Staten-Generaal werd ingediend, is bepaald dat de grondslagen waarop de waardering van de activa en de passiva en de bepaling van het resultaat berusten, moeten voldoen aan normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd. Blijkens de Memorie van Toelichting op dat Ontwerp verwachtte de minister van Justitie dat het georganiseerd bedrijfsleven, tezamen met de organisatie der accountants, de in het maatschappelijk verkeer gehanteerde grondslagen van waardering en winstberekening zou inventariseren en toetsen. Bij deze toetsingsarbeid zouden bedrijfsleven en accountants zich moeten laten leiden door hetgeen naar hun oordeel in het huidig bestel in het maatschappelijk verkeer en ter voldoening aan de eisen van (thans) artikel 2:362 BW als aanvaardbaar kan worden beschouwd. De minister verwachtte dat de hieruit voortvloeiende publicaties omtrent aanvaardbare grondslagen in een duidelijke behoefte van de ondernemingsbesturen zouden voorzien en mede ter oriëntatie van de Ondernemingskamer van het Gerechtshof te Amsterdam zouden kunnen dienen wanneer een geschil ter zake aan haar oordeel zou worden voorgelegd.

Na het inwerkingtreden van de Wet in 1970 is de door de minister geuite verwachting gerealiseerd door de instelling, in 1971, van het Tripartiete Overlegorgaan (TO), waarin de Commissies Jaarverslaggeving van de organisaties van werkgevers, werknemers en accountants tot in 1982 hebben samengewerkt. Nadien is de arbeid van het TO door de Raad voor de Jaarverslaggeving voortgezet.

Taak van de Raad voor de Jaarverslaggeving

Sinds het tot stand komen van de wettelijke regeling voor jaarrekeningen in 1970 wordt aan de daarin toegepaste grondslagen van waardering en resultaatbepaling de eis gesteld dat deze voldoen aan normen die in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd. In de Aanpassingswet Vierde EEG-richtlijn (Wet aanpassing van de wetgeving aan de vierde richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen inzake het vennootschapsrecht) is deze verwijzing naar aanvaardbare normen verruimd en betrokken op het geheel van de jaarrekening. Evenals het TO beschouwt de RJ het als zijn taak om aan deze normen inhoud te geven. Blijkens de Memorie van Toelichting bij het in september 1980 ingediende Wetsontwerp Aanpassing Vierde EEG-richtlijn wordt deze taakopvatting alsook de wijze waarop daaraan uitvoering is gegeven, door de minister van Justitie van grote

betekenis geacht. Met deze taakopvatting beoogt de RJ richting te geven aan de jaarverslaggeving in Nederland. Dit oogmerk wordt geconcretiseerd door het opstellen en publiceren van Richtlijnen voor de jaarverslaggeving.

De uitvoering van de taak van de RJ

Voortgaande op de door het TO ingeslagen weg worden door de RJ voor nieuwe onderwerpen eerst ontwerp-Richtlijnen gepubliceerd. De daarop ontvangen commentaren worden bestudeerd en overwogen. Op basis daarvan worden de ontwerpen zo nodig herzien en vervolgens als Richtlijnen gepubliceerd.

Met deze werkwijze streeft de RJ ernaar de ervaringen en de inzichten van de verschaffers, de gebruikers en de controleurs van jaarrekeningen in de voorbereiding van Richtlijnen zoveel mogelijk te betrekken. De opvattingen omtrent de eisen die aan inhoud en vorm van de in de jaarrekening op te nemen informatie zijn te stellen, evolueren. Daarom gaat de RJ ervan uit dat ook de gepubliceerde Richtlijnen aan deze evolutie moeten worden aangepast. De RJ neemt daarom ook graag kennis van reacties en commentaren, waartoe het hanteren van de Richtlijnen aanleiding geeft. Deze worden in overweging genomen en zo nodig worden de Richtlijnen aangepast of gewijzigd.

De inhoud en de betekenis van de ontwerp-Richtlijnen en de Richtlijnen

De RJ streeft ernaar zodanig inhoud te geven aan de (ontwerp-)Richtlijnen dat daarin een antwoord kan worden gevonden op de meeste zich in de praktijk voordoende vragen. Dit wordt gerealiseerd door voor de behandelde onderwerpen uit te gaan van de wettelijke regeling voor jaarrekening en bestuursverslag.

Verder worden de uitspraken van de Ondernemingskamer en de Hoge Raad in de Richtlijnen verwerkt, voor zover deze naar het oordeel van de RJ geacht kunnen worden een algemeen karakter te dragen. Ook de door de IASB uitgebrachte standaarden dragen bij aan de verdere ontwikkeling van de regelgeving inzake externe verslaggeving in Nederland. Kritisch wordt bezien of deze internationale regelgeving voor de middelgrote en grote rechtspersonen, waarvoor Titel 9 Boek 2 BW op grond van de eerste volzin van artikel 2:360 BW geldt, van toepassing zou moeten zijn, alvorens de standaarden in de (ontwerp-)Richtlijnen worden verwerkt.

Aldus vertrouwt de RJ erop de regels en normen voor jaarverslaggeving overzichtelijk en toegankelijk te maken voor verschaffers, gebruikers en controleurs van jaarverslaggeving. Voor zover het gaat om wettelijke voorschriften zijn deze als zodanig aangeduid. Door verder in de Richtlijnen onderscheid te maken tussen stellige uitspraken (vet gedrukt) en aanbevelingen beoogt de RJ de betekenis van de Richtlijnen voor de praktijk van de jaarverslaggeving te nuanceren. Dit houdt in dat aan de in vet gedrukte tekst weergegeven stellige uitspraken een extra gewicht is toe te kennen. De RJ pretendeert niet dat de stellige uitspraken in de (definitieve) Richtlijnen bindende kracht hebben zoals de voorschriften van de wet. Het is uiteraard in laatste instantie de rechter, die in elk aan zijn oordeel onderworpen geding zal bepalen welke normen voor de desbetreffende jaarrekeningen in het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar worden beschouwd. Dit impliceert de eigen verantwoordelijkheid van de verslaggevende onderneming voor haar jaarrekening. De Richtlijnen en in het bijzonder de daarin opgenomen stellige uitspraken dragen in het algemeen bij aan het door de wet verlangde inzicht in vermogen en resultaat. Dit houdt in dat verwacht mag worden dat van stellige uitspraken slechts zal worden afgeweken, indien daarvoor goede gronden zijn. De RJ gaat er verder van uit dat ook de aanbevelingen, alsmede in

zekere mate de ontwerp-Richtlijnen steun en richting aan de praktijk van de verslaggeving zullen geven. De hiervoor beschreven betekenis van de Richtlijnen wordt bevestigd in uitspraken van de Ondernemingskamer en de Hoge Raad.

De bundel Richtlijnen voor de jaarverslaggeving

Zowel de Richtlijnen als de ontwerp-Richtlijnen zijn gebaseerd op de geldende wettelijke regeling, zoals voornamelijk vervat in Titel 9 Boek 2 BW. De Richtlijnen zijn opgesteld op basis van gepubliceerde ontwerp-Richtlijnen, waarbij uiteraard ook de reacties op deze publicaties zijn betrokken.

Deze bundel Richtlijnen is van toepassing voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2021. De RJ houdt zich voortdurend aanbevolen voor reacties en commentaren. De uiterlijke datum waarop deze met betrekking tot ontwerp-Richtlijnen bij voorkeur worden ontvangen, is bij elke editie aangegeven.

Samenstelling Raad voor de Jaarverslaggeving

De Raad voor de Jaarverslaggeving bestond tijdens het samenstellen van de RJ-bundel 2020 uit de volgende personen:

Voorzitter

prof. dr. P.A.M. Sampers RA

Leden

drs. H.P. van Arkel RA
J. Bakker RB RA
drs. P.A.M. Bos
M. Hartman RA
prof. dr. mr. J.B.S. Hijink
drs. D. Manschot RA
drs. H.F.H. van de Meerendonk RA
drs. J.A.R. Ousen RA RBA
R.A.H. Smittenberg

Secretariaat

mr. dr. C.J.A. van Geffen
mevr. M. Eggenkamp-Klingers
mevr. B. Franzen
M.S. Boersma

vaktechnisch secretaris
algemeen secretaris
stafmedewerker
junior stafmedewerker

Waarnemers

Ministerie van Veiligheid en Justitie, Directie Wetgeving:

mevr. mr. drs. N. Hagemans

Ministerie van Financiën:

mevr. drs. O.G.M. Nijenhuis

Autoriteit Financiële Markten (AFM):

drs. J.M. Wouterson RA

Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA):

drs. G.M. van Santen RA

VNO-NCW/MKB-Nederland:

drs. M.W. Noordzij

Samenstelling vaktechnische Staf

De vaktechnische Staf heeft als belangrijkste taken het voorbereiden van (ontwerp-) Richtlijnen voor de jaarverslaggeving en interpretaties daarvan en het voorbereiden van commentaren op ontwerpen van International Financial Reporting Standards (IFRS) en van de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG).

De vaktechnische Staf bestond tijdens het samenstellen van de RJ-bundel 2020 uit de volgende personen:

mevr. T. van den Vlekkert-Zevenbergen RA MSc, voorzitter	KPMG
drs. R. van de Corput RA	DRV
dr. B. Kamp RA	BDO
mevr. drs. I. van Sloun RA	Deloitte
D.C.A. Stolker RA MSc	EY
mevr. drs. C.L. Suurland RA	Deloitte
J.F.G. Tuithof RA MSc	PwC

ondersteuning door RJ-secretariaat:

mr. dr. C.J.A. van Geffen	vaktechnisch secretaris
mevr. B. Franzen	stafmedewerker

De RJ is de vaktechnische Staf voor deze bijdrage zeer erkentelijk. De RJ dankt ook de RJ-werkgroepen en de vele anderen die met hun arbeid en hun adviezen de werkzaamheden van de RJ daadwerkelijk steunen.

Amsterdam, juli 2020

Raad voor de Jaarverslaggeving

prof. dr. P.A.M. Sampers RA
voorzitter

TEN GELEIDE BIJ EDITIE 2020

Algemeen

Voor u ligt de nieuwe editie van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor grote en middelgrote rechtspersonen. Editie 2020 is van toepassing voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2021. Voor ontwerp-Richtlijnen die in deze editie definitief zijn geworden, geldt eveneens de ingangsdatum 1 januari 2021, tenzij anders is aangegeven. Eerdere toepassing wordt aanbevolen, tenzij in de Richtlijn anders is vermeld (zie ook Richtlijn 100 Inleiding, alinea 206).

Leeswijzer

In de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving wordt onderscheid gemaakt tussen (vet gedrukte) stellige uitspraken en aanbevelingen. Dit houdt in dat aan de in vetgedrukte tekst weergegeven stellige uitspraken een extra gewicht is toe te kennen.

Ter verduidelijking van het onderscheid tussen ontwerp-Richtlijnen en (definitieve) Richtlijnen zijn de alinea's met de status van ontwerp-Richtlijn herkenbaar aan de opmaak van de alinea-nummers in diapositief (wit tegen zwarte achtergrond).

Een verticale streep is in de kantlijn toegevoegd bij de alinea's die ten opzichte van de jaar-editie 2019 inhoudelijk zijn gewijzigd. Indien hoofdstukken of paragrafen met de status van ontwerp-Richtlijn in de vorige editie zijn omgezet in definitieve Richtlijnen, is tevens een verticale streep gezet, ongeacht of de tekst in de Richtlijn afwijkt van die in de ontwerp-Richtlijn. Indien geen verticale streep is geplaatst, betreft het geen nieuwe en/of inhoudelijk gewijzigde alinea.

De wetteksten opgenomen in deze bundel zijn gebaseerd op de stand van zaken per 1 juli 2020.

Wijzigingen in editie 2020

In dit Ten geleide worden de belangrijkste wijzigingen toegelicht die in deze editie zijn doorgevoerd. Deze toelichting is gestructureerd naar drie soorten wijzigingen. Alvorens in te gaan op de wijzigingen volgt nu eerst een korte toelichting op de algemene achtergrond van de drie soorten wijzigingen:

A. Verwerking RJ-Uitingen in deze bundel

RJ-Uitingen zijn wijzigingen in de Richtlijnen, welke na publicatie in de eerstvolgende jaar-editie van de Richtlijnen zijn opgenomen. De RJ-Uitingen worden gepubliceerd op de RJ-website. Na opname in de bundel hebben de RJ-Uitingen geen zelfstandige betekenis meer.

Het uitbrengen van een RJ-Uiting is bedoeld ter verduidelijking of interpretatie van bestaande Richtlijnen dan wel voor wijzigingen daarvan. De RJ beoogt hiermee adequaat te kunnen reageren op vragen vanuit het maatschappelijk verkeer.

In deze bundel zijn alle van toepassing zijnde RJ-Uitingen verwerkt, namelijk de RJ-Uitingen 2019-13 tot en met 2019-16, 2019-18 tot en met 2020-4, 2020-9 en 2020-11, met inachtne-

ming van eventueel binnengekomen commentaar. Dit wordt nader uiteengezet in *B. Wijzigingen per hoofdstuk*. Hieronder volgt een nadere toelichting inzake RJ-Uiting 2019-15 'Ontwerp-Richtlijnen voor de verslaggeving van opbrengsten'. In *C. Overige aanpassingen* worden andere aanpassingen uiteengezet.

Benadrukt wordt dat enkele RJ-Uitingen niet zijn verwerkt in deze bundel, omdat deze geen invloed hebben (gehad) op de inhoud van deze bundel omdat deze bijvoorbeeld nadere uitleg bevatten. Dit betreffen:

RJ-Uiting 2018-7: 'Overwegingen ten aanzien van de verwerkingwijze cryptocurrencies in de jaarrekening';

RJ-Uiting 2019-17: 'Overwegingen bij de invloed van de IBOR-reform op hedge-accounting';

RJ-Uiting 2020-5: 'Impact coronavirus op de jaarverslaggeving 2019';

RJ-Uiting 2020-6: 'Voorbeeldteksten impact coronavirus op de jaarverslaggeving 2019';

RJ-Uiting 2020-7: 'Tijdelijke wet COVID-19 Justitie en Veiligheid';

RJ-Uiting 2020-8: 'Impact fiscale coronareserve op de jaarverslaggeving 2019'.

De laatstgenoemde vier RJ-Uitingen geven nadere duiding voor de verslaggevingspraktijk vanwege de (mogelijke) impact van het coronavirus en/of gerelateerde overheidsmaatregelen, maar bevatten geen (nieuwe) Richtlijnen.

RJ-Uiting 2019-15: 'Ontwerp-Richtlijnen voor de verslaggeving van opbrengsten'

In november 2019 is RJ-Uiting 2019-15 'Ontwerp-Richtlijnen voor de verslaggeving van opbrengsten' gepubliceerd. Vanwege het grote (toekomstige) belang voor de verslaggevingspraktijk is besloten de inhoud van deze RJ-Uiting 2019-15, alsmede de daarin opgenomen voorgestelde ontwerp-hoofdstukken 221 'Onderhanden projecten' en 270 'De winst-en-verliesrekening', tevens integraal op te nemen in deze bundel. De ontvangen commentaren op deze voorstellen, die naar verwachting van kracht zullen worden voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2022, zijn momenteel in behandeling. Naar verwachting zullen voor jaareinde 2020, na verwerking commentaar, deze ontwerp-hoofdstukken definitief worden gemaakt middels een RJ-Uiting.

Hieronder volgt het Ten geleide behorend bij deze RJ-Uiting 2019-15 en bijbehorende bijlage:

De RJ heeft geconstateerd dat in de praktijk behoefte is aan nadere guidance over de manier waarop opbrengsten worden verantwoord onder de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. In de analyse hoe de RJ het beste aan deze behoefte tegemoet kan komen heeft de RJ de recent effectief geworden bepalingen in IFRS 15 'Revenue from Contracts with Customers' meegenomen. Na uitgebreide analyse heeft de RJ geconcludeerd dat het volledig overnemen van de bepalingen van IFRS 15 in de richtlijnen niet wenselijk is vanwege de doelgroep van de richtlijnen in combinatie met de daarmee samenhangende implementatiekosten. Derhalve heeft de RJ besloten tot het voorstellen van specifieke wijzigingen in de huidige richtlijnen voor opbrengstverantwoording en deze richtlijnen aan te vullen met nadere uitleg en voorbeelden.

Op deze basis heeft de RJ ontwerp-Richtlijnen opgesteld voor de verslaggeving van opbrengsten (hoofdstuk 270 'De winst-en-verliesrekening' en hoofdstuk 221 'Onderhanden projecten'). De RJ heeft er bewust voor gekozen zoveel als mogelijk de bestaande richtlijnen in stand te houden en deze aan te vullen met meer specifieke guidance en voorbeelden. Deze benadering maakt het inzichtelijk wat de precieze wijzigingen ten opzichte van de

huidige richtlijnen zijn. Om de implementatie van de wijzigingen die mogelijk voortkomen uit de aangepaste guidance te vereenvoudigen, stelt de RJ voor toe te staan dat de wijzigingen die toezien op verwerking van opbrengsten alleen hoeven te worden toegepast op overeenkomsten aangegaan of gewijzigd op of na de voorgestelde ingangsdatum of de desbetreffende ingangsdatum bij eerdere toepassing (prospectief).

De RJ benadrukt dat bij de interpretatie van de voorgestelde ontwerp-Richtlijnen de bepalingen van IFRS 15, inclusief nadere guidance voor de toepassing van IFRS 15, niet leidend zijn.

De RJ faciliteert sinds de implementatie van IFRS 15 in 2018 dat rechtspersonen die de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving toepassen, voor de verslaggeving van opbrengsten en gerelateerde kosten optioneel IFRS 15 integraal kunnen toepassen. Deze faciliteit blijft onveranderd van toepassing in de ontwerp-Richtlijnen (zie onder andere alinea 101a van RJ 270). De RJ stelt voor de wijzigingen van kracht te laten worden voor verslagjaren die aanvangen op of na 1 januari 2022.

Onderstaand worden de door de RJ voorgestelde wijzigingen nader toegelicht. In de bijlage van dit Ten geleide zijn tabellen opgenomen met daarin een overzicht van de door de RJ voorgestelde wijzigingen.

Het identificeren van de in een overeenkomst opgenomen prestatieverplichtingen (ontwerpalinea 109 van hoofdstuk 270 en ontwerpalinea 112 van hoofdstuk 221)

De huidige richtlijnen vereisen reeds dat in bepaalde gevallen de criteria voor de verwerking van opbrengsten worden toegepast op afzonderlijk te identificeren componenten van een transactie (aangeduid als prestatieverplichtingen), teneinde de economische realiteit weer te geven. Deze bepaling is algemeen van aard. De RJ constateert dat in de praktijk verschillend met deze alinea wordt omgegaan en stelt derhalve voor nadere richtlijnen op te nemen voor het identificeren van prestatieverplichtingen. Met de ontwerp-Richtlijnen voor het identificeren van afzonderlijk te verwerken componenten beoogt de RJ de verslaggeving van overeenkomsten met afzonderlijk te identificeren prestatieverplichtingen meer in lijn te brengen met de economische realiteit.

Garanties

(ontwerpalinea 109b van hoofdstuk 270)

De huidige richtlijnen bevatten geen specifieke bepalingen voor de verwerking van garanties. In de ontwerp-Richtlijnen is opgenomen in welke situatie een verstrekte garantie kan classificeren als een afzonderlijke prestatieverplichting en wanneer dat niet het geval is. Een verstrekte garantie is een afzonderlijke prestatieverplichting als de garantie (of een deel van de garantie) inhoudt dat de afnemer een dienst ontvangt in aanvulling op de garantie dat het product voldoet aan de overeengekomen specificaties. Een reguliere garantie die is bedoeld om de afnemer de zekerheid te bieden dat een geleverd goed aan de overeengekomen specificaties voldoet, kwalificeert niet als een afzonderlijke prestatieverplichting.

Variabele vergoedingen

(ontwerpalinea 106a van hoofdstuk 270 en ontwerpalinea 202a van hoofdstuk 221)

De huidige richtlijnen bevatten geen specifieke bepalingen voor de verwerking van variabele vergoedingen als de omvang ervan betrouwbaar kan worden bepaald. De RJ stelt voor dat de omvang van een te verwerken variabele vergoeding dient te worden bepaald door een beste schatting te maken. De rechtspersoon dient hierbij een redelijke mate van voor-

zichtigheid toe te passen. Hiermee beoogt de RJ te voorkomen dat opbrengsten worden verantwoord die later weer moeten worden teruggenomen.

Het toerekenen van de in een overeenkomst opgenomen transactieprijs aan de in de overeenkomst opgenomen prestatieverplichtingen (ontwerpalinea 109c van hoofdstuk 270)

De huidige richtlijnen bevatten geen specifieke bepalingen voor de toerekening van de transactieprijs in een overeenkomst aan de afzonderlijk te verwerken componenten (geïdentificeerde prestatieverplichtingen) binnen een overeenkomst. In de ontwerp-Richtlijnen wordt voorgesteld dat deze toerekening naar rato van de waarde van de prestatieverplichtingen dient te geschieden. De rechtspersoon kan deze toerekening baseren op de zelfstandige verkoopprijs per prestatieverplichting. De zelfstandige verkoopprijs is de prijs die de rechtspersoon in rekening zou brengen als de goederen of diensten afzonderlijk zouden worden verkocht. Als alternatief kan de rechtspersoon de reële waarde hanteren in plaats van de zelfstandige verkoopprijs.

Belangrijke financieringscomponent (ontwerpalinea 107 van hoofdstuk 270 en ontwerpalinea 202b van hoofdstuk 221)

In de huidige richtlijnen wordt alleen ingegaan op de situatie dat een afnemer financiering ontvangt van de rechtspersoon. In de ontwerp-Richtlijnen wordt nu ook ingegaan op door de rechtspersoon ontvangen voorfinanciering. Als een overeenkomst een belangrijke financieringscomponent bevat, dient de transactieprijs aan te worden gepast voor de effecten van de tijdswaarde van geld. Een financieringscomponent mag in ieder geval als onbelangrijk worden aangemerkt als ten tijde van het afsluiten van een overeenkomst de rechtspersoon verwacht dat de periode tussen het moment waarop hij een toegezegd goed of een toegezegde dienst aan de afnemer overdraagt en het moment waarop de afnemer voor dat goed of die dienst betaalt maximaal één jaar is.

Optreden voor eigen rekening (als principaal) of voor derden (als agent) (ontwerpalinea 105b van hoofdstuk 270)

De huidige richtlijnen bevatten indicatoren om vast te stellen of de rechtspersoon voor eigen rekening (als principaal) bedragen ontvangt of voor derden (als agent). In de ontwerp-Richtlijnen is toegevoegd dat de zeggenschap over de te leveren goederen en diensten direct voorafgaande aan de levering een indicator is voor het voor eigen rekening ontvangen van bedragen.

Opbrengsten uit licenties (ontwerpalinea's 123 tot en met 126 van hoofdstuk 270)

De huidige richtlijnen bepalen dat royalty's volgens het toerekeningsbeginsel in overeenstemming met de inhoud van de overeenkomst dienen te worden verwerkt. Gegeven de algemene aard van deze bepaling stelt de RJ voor nadere richtlijnen op te nemen voor de verwerking van opbrengsten uit licenties van intellectuele eigendom. In de ontwerp-Richtlijnen wordt voorgesteld dat voor de verwerking bepalend is of de licentie de verkoop van een goed of het verlenen van een dienst betreft. Hierbij neemt de rechtspersoon in aanmerking of de aard van de toezegging eruit bestaat:

- a. een recht te verlenen om gebruik te maken van het intellectuele eigendom van de rechtspersoon zoals dit bestaat op het moment waarop de licentie wordt verleend. Dat betekent dat de rechtspersoon geen kosten hoeft te maken om het intellectuele

eigendom in stand te houden of te verbeteren. De opbrengsten uit de licentie worden dan verwerkt als de verkoop van een goed; of

- b. een recht te verlenen om toegang te hebben tot het intellectuele eigendom van de rechtspersoon zoals dit tijdens de hele duur van de licentie bestaat. Dat betekent dat de rechtspersoon kosten zal maken om het intellectuele eigendom in stand te houden of te verbeteren. De opbrengsten uit de licentie worden dan verwerkt als het verlenen van een dienst.

In aanvulling hierop heeft de RJ in de ontwerp-Richtlijnen opgenomen dat in geval van opbrengsten uit licenties op basis van gerealiseerde verkopen of gebruik opbrengsten pas dienen te worden verwerkt wanneer de verkoop door de afnemer plaatsvindt of naarmate het gebruik door de afnemer plaatsvindt.

Wijzigingen van overeenkomsten

(ontwerpalinea's 129 en 130 van hoofdstuk 270 en ontwerpalinea 205 van hoofdstuk 221)

De huidige richtlijnen bevatten geen bepalingen met betrekking tot de verwerking van wijzigingen van verkoopovereenkomsten. De RJ stelt in de ontwerp-Richtlijnen voor hoe dergelijke wijzigingen dienen te worden verwerkt. De ontwerp-Richtlijnen hebben als doel dat een wijziging van een bestaande overeenkomst wordt verwerkt conform de economische realiteit van die wijziging. Afhankelijk van de aard van een wijziging van een bestaande overeenkomst, vindt verwerking van de wijziging plaats als:

- een afzonderlijke overeenkomst in aanvulling op de bestaande overeenkomst;
- een beëindiging van de bestaande overeenkomst en het afsluiten van een nieuwe overeenkomst (waarin de nog niet verrichte prestatieverplichtingen van de beëindigde overeenkomst worden opgenomen); of als
- een wijziging van de bestaande overeenkomst.

Vergoedingen aan afnemers van goederen en diensten

(ontwerpalinea 108 van hoofdstuk 270)

In de huidige richtlijnen is opgenomen dat de te verwerken opbrengst wordt bepaald na aftrek van eventuele bij verkoop verleende kortingen of omzetbonussen. Niet is bepaald in welke situaties een aan afnemers van goederen en diensten verstrekte vergoeding als een vermindering van de opbrengsten dient te worden verwerkt. In de ontwerp-Richtlijnen wordt voorgesteld dat dergelijke vergoedingen in mindering dienen te worden gebracht op de opbrengsten, tenzij de betaling aan een afnemer plaatsvindt in ruil voor een te onderscheiden goed of dienst. De RJ wil hiermee voorkomen dat de gepresenteerde opbrengsten te hoog worden weergegeven in situaties dat tegelijkertijd met het overeenkomen van te leveren goederen afspraken worden gemaakt over vergoedingen aan een afnemer inzake niet te onderscheiden goederen en diensten. Een voorbeeld hiervan betreft een door de rechtspersoon aan de afnemer verstrekte vergoeding die de afnemer verplicht een door de rechtspersoon verkocht product op een bepaalde plaats in het schap van de winkel op te nemen.

Opties van afnemers op bijkomende goederen of diensten

(ontwerpalinea 109a van hoofdstuk 270)

De huidige richtlijnen bevatten reeds specifieke bepalingen inzake loyaliteitsprogramma's. In de ontwerp-Richtlijnen wordt voorgesteld dat de huidige richtlijnen inzake loyaliteitsprogramma's van toepassing zijn op alle aan afnemers verstrekte opties om bijkomende

goederen of diensten te verkrijgen. Als gevolg wordt voor alle aan afnemers verstrekte opties om bijkomende goederen of diensten gratis of tegen een korting te verkrijgen, beoordeeld of er sprake is van een afzonderlijke prestatieverplichting.

Niet-terugbetaalbare vergoedingen ten tijde van afsluiten overeenkomst (ontwerpelinea 127 van hoofdstuk 270)

Bij sommige overeenkomsten brengt de rechtspersoon een afnemer een niet-terugbetaalbare vergoeding in rekening ten tijde van het afsluiten van een overeenkomst. Voorbeelden zijn onder meer inschrijfgeld in overeenkomsten om lid te worden van een fitnessclub, activeringskosten in telecommunicatieovereenkomsten, instellingskosten in bepaalde dienstverleningsovereenkomsten en voorbereidingskosten in bepaalde leveringsovereenkomsten. De huidige richtlijnen bevatten geen specifieke bepalingen met betrekking tot de verwerking van dergelijke niet-terugbetaalbare vergoedingen. In de ontwerp-Richtlijnen is opgenomen dat een niet-terugbetaalbare vergoeding die in rekening wordt gebracht ten tijde van het afsluiten van een overeenkomst niet altijd resulteert in de levering van een goed of een dienst aan een afnemer. De vergoeding is dan een voorschot voor de levering van de verwachte toekomstige goederen of diensten. In de ontwerp-Richtlijnen wordt voorgesteld dat de rechtspersoon pas opbrengsten verwerkt als die verwachte toekomstige goederen of diensten worden geleverd. Het ineens nemen als opbrengst op het moment van ontvangen van een dergelijke niet-terugbetaalbare vergoeding terwijl goederen of diensten nog niet geleverd zijn, acht de RJ niet een goede weergave van de economische realiteit.

Niet door afnemers uitgeoefende rechten

(ontwerpelinea 128 en ontwerpvoorbeeld 13 in bijlage 1 van hoofdstuk 270)

In de huidige richtlijnen zijn geen bepalingen opgenomen over de wijze waarop de rechtspersoon opbrengsten verwerkt wanneer afnemers hun rechten niet uitoefenen. In de ontwerp-Richtlijnen wordt voorgesteld dat indien de rechtspersoon verwacht dat afnemers niet alle toegekende rechten zullen uitoefenen, het bedrag gerelateerd aan die rechten als opbrengst dient te worden verwerkt conform het patroon van de rechten die naar verwachting wel door afnemers uitgeoefend zullen worden. Indien de rechtspersoon verwacht dat afnemers wel alle toegekende rechten zullen uitoefenen, dan dient het bedrag uit hoofde van niet-uitgeoefende rechten pas als opbrengst te worden verwerkt op het moment dat het zeer onwaarschijnlijk wordt dat de afnemer zijn resterende rechten nog zal uitoefenen.

Retouren

(ontwerpelinea 112 en ontwerpvoorbeeld 3 onder b in bijlage 1 van hoofdstuk 270)

De huidige richtlijnen bevatten geen specifieke bepalingen inzake de verwerking van ontvangen of te ontvangen bedragen waarop de rechtspersoon verwacht geen recht te hebben (bijvoorbeeld als gevolg van retouren). In de ontwerp-Richtlijnen zijn voor dit onderwerp specifieke bepalingen opgenomen. De RJ stelt voor dat de rechtspersoon de hoogte van de vergoeding waarop hij verwacht recht te zullen hebben bepaalt op basis van de ontwerp-Richtlijnen voor variabele vergoedingen. Voor bedragen waarop de rechtspersoon niet verwacht recht te zullen hebben, dient de rechtspersoon een terugbetalingsverplichting te verwerken. Een actief opgenomen voor het recht van de rechtspersoon om goederen van de afnemer terug te krijgen bij de afwikkeling van de terugbetalingsverplichting, wordt initieel gewaardeerd op basis van de boekwaarde van de geleverde goederen

verminderd met alle verwachte kosten om die goederen terug te krijgen (inclusief mogelijke dalingen in waarde van geretourneerde goederen).

*Presentatie van onderhanden projecten in de winst-en-verliesrekening
(ontwerpalinea 401 van hoofdstuk 221)*

Onder de huidige richtlijnen worden de projectopbrengsten als netto-omzet of als wijziging in onderhanden projecten in de winst-en-verliesrekening gepresenteerd, zolang een project nog niet is voltooid. De RJ stelt voor om niet langer toe te staan dat projectopbrengsten als wijziging in onderhanden projecten worden gepresenteerd. De RJ verwacht dat door dit voorstel een beter inzicht wordt gegeven in de projectopbrengsten en de vergelijkbaarheid van jaarrekeningen wordt verbeterd. Volledigheidshalve benadrukken wij dat de post 'Wijziging in voorraden gereed product en onderhanden werk' zoals opgenomen in het Besluit modellen jaarrekening geen betrekking heeft op onderhanden projecten zoals weergegeven in hoofdstuk 221. Deze post heeft betrekking op voorraden binnen het toepassingsgebied van hoofdstuk 220.

*Presentatie van onderhanden projecten in de balans
(ontwerpalinea 409 van hoofdstuk 221)*

De huidige richtlijnen bieden de mogelijkheid om het saldo van alle onderhanden projecten als één totaal in de balans te presenteren. De RJ acht deze presentatiewijze niet langer aanvaardbaar, omdat deze presentatiewijze onvoldoende inzicht geeft in de balansposities en niet in lijn is met de algemene bepalingen ten aanzien van het salderen van balansposten. Indien het saldo van een onderhanden project:

- een debetstand vertoont, dient het netto-bedrag te worden verwerkt als een actief; en
- een creditstand vertoont, dient het netto-bedrag te worden verwerkt als een verplichting.

*Toelichting
(ontwerpalinea 601 van hoofdstuk 270)*

In de huidige richtlijnen zijn vereisten opgenomen ten aanzien van het toelichten van opbrengsten. In de ontwerp-Richtlijnen wordt voorgesteld dat voortaan de toelichting van opbrengsten per belangrijke prestatieverplichting dient plaats te vinden naast de vermelding van de aard van deze prestatieverplichtingen. Daarnaast wordt voorgesteld dat het totaal van de geactiveerde kosten van het verkrijgen van een overeenkomst toegelicht dient te worden.

*Overgangsbepalingen
(ontwerpalinea's 701 en 702 van hoofdstuk 270 en ontwerpalinea's 601 en 602 van hoofdstuk 221)*

Een wijziging van de grondslagen als gevolg van de wijzigingen van de hoofdstukken 270 en 221 per 1 januari 2022 – of de desbetreffende ingangsdatum bij eerdere toepassing – wordt in lijn met de bepalingen van hoofdstuk 140 Stelselwijzigingen retrospectief verwerkt. Retrospectieve verwerking heeft de voorkeur van de RJ, omdat op die wijze de vergelijkbaarheid van jaarrekeningen wordt bevorderd.

Met het oog op het beperken van administratieve lasten stelt de RJ als alternatief voor rechtspersonen toe te staan de wijzigingen in hoofdstuk 270 en hoofdstuk 221, met uitzondering van de wijzigingen inzake presentatie en toelichting, alleen toe te passen op over-

eenkomen aangegaan of gewijzigd op of na 1 januari 2022 – of de desbetreffende ingangsdatum bij eerdere toepassing.

De rechtspersoon heeft daarnaast de mogelijkheid om de wijzigingen in hoofdstuk 270 en hoofdstuk 221, met uitzondering van de wijzigingen inzake presentatie en toelichting, alleen toe te passen op overeenkomsten aangegaan of gewijzigd op of na een eerdere door de rechtspersoon zelf gekozen datum dan 1 januari 2022 – of de desbetreffende ingangsdatum bij eerdere toepassing.

De RJ stelt tevens voor dat indien de grondslagen die de rechtspersoon toepast wijzigen als gevolg van de wijzigingen in hoofdstukken 270 en 221 per 1 januari 2022 – of de desbetreffende ingangsdatum bij eerdere toepassing – in de toelichting uiteengezet dient te worden op welke wijze de overgang is verwerkt.

Bijlage bij Ten geleide bij RJ-Uiting 2019-15

Voorgestelde wijzigingen in RJ-bundel

Onderwerp	Huidige richtlijnen	Ontwerp-Richtlijnen	Ontwerp-alinea's
<i>Het identificeren van de in een overeenkomst opgenomen prestatieverplichtingen</i>	De criteria voor de verwerking van opbrengsten worden toegepast op afzonderlijk te identificeren componenten van een transactie teneinde de economische realiteit weer te geven.	Nadere bepalingen opgenomen op welke wijze afzonderlijk te onderscheiden prestatieverplichtingen binnen een overeenkomst dienen te worden geïdentificeerd ten behoeve van het verwerken van opbrengsten per prestatieverplichting teneinde de economische realiteit weer te geven.	270.109 221.112
<i>Garanties</i>	Geen specifieke bepalingen.	Bepalingen opgenomen wanneer een garantie wel of geen afzonderlijke prestatieverplichting betreft.	270.109b 221.113
<i>Variabele vergoedingen</i>	Geen specifieke bepalingen.	De omvang van een te verwerken variabele vergoeding dient te worden bepaald door een beste schatting te maken rekening houdend met een redelijke mate van voorzichtigheid.	270.106a 221.202a

Onderwerp	Huidige richtlijnen	Ontwerp-Richtlijnen	Ontwerp-alinea's
<i>Het toerekenen van de in een overeenkomst opgenomen transactieprijs aan de in de overeenkomst opgenomen prestatieverplichtingen</i>	Geen specifieke bepalingen.	De in een overeenkomst opgenomen transactieprijs dient aan de in de overeenkomst opgenomen prestatieverplichtingen te worden toegerekend naar rato van de waarde van deze prestatieverplichtingen.	270.109c 221.112
<i>Belangrijke financieringscomponent</i>	Bevat slechts bepalingen voor situatie dat een afnemer financiering ontvangt van de rechtspersoon.	Ook in geval van belangrijke voorfinanciering verstrekt door een afnemer aan de rechtspersoon dient de door de rechtspersoon te verwerken opbrengst te worden aangepast in combinatie met het verwerken van rentelasten over de financieringsperiode. Een financieringscomponent mag in ieder geval als onbelangrijk worden aangemerkt als ten tijde van het afsluiten van een overeenkomst de rechtspersoon verwacht dat de periode tussen het moment waarop hij een toegezegd goed of een toegezegde dienst aan de afnemer overdraagt en het moment waarop de afnemer voor dat goed of die dienst betaalt maximaal één jaar is.	270.107 221.202b

Onderwerp	Huidige richtlijnen	Ontwerp-Richtlijnen	Ontwerp-alinea's
<i>Optreden voor eigen rekening (als principaal) of voor derden (als agent)</i>	Indicatoren voor het bepalen of de rechtspersoon voor eigen rekening bedragen ontvangt.	De zeggenschap over de te leveren goederen en diensten direct voorafgaande aan de levering aan de afnemer is toegevoegd als indicator voor het voor eigen rekening ontvangen van bedragen.	270.105b 221.114
<i>Opbrengsten uit licenties</i>	Royalty's dienen te worden verwerkt volgens het toerekeningsbeginsel in overeenstemming met de inhoud van de overeenkomst.	<ul style="list-style-type: none"> – De aard van een licentie is bepalend voor de verwerking van de opbrengsten waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen: een recht om gebruik te maken van het intellectuele eigendom van de rechtspersoon zoals dat bestaat op het moment waarop de licentie wordt verleend (de prestatieverplichting wordt op dat moment vervuld); en – een recht om toegang te hebben tot het intellectuele eigendom van de rechtspersoon zoals dat tijdens de hele duur van de licentie bestaat (de prestatieverplichting wordt gedurende de duur van de licentie vervuld). 	270.123-125
<i>Opbrengsten uit licenties op basis van verkopen of gebruik</i>	In algemene zin bepaald dat opbrengsten alleen worden verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de economische voordelen met betrekking tot de transactie aan de rechtspersoon zullen toevloeien.	Opbrengsten uit licenties van intellectuele eigendom op basis van verkopen of gebruik dienen te worden verwerkt op het moment dat de verkoop plaatsvindt of naarmate het gebruik door de afnemer plaatsvindt.	270.126